

Tomasz GajowniczekORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1939-6407>

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

e-mail: tomasz.gajowniczek@uwm.edu.pl**Arkadiusz Żukowski**ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3413-9492>

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

e-mail: arkadiusz.zukowski@uwm.edu.pl

Z historii i współczesności olsztyńskiej politologii

Abstrakt

W artykule skoncentrowano się na przemianach instytucjonalno-organizacyjnych dotyczących tworzenia się ośrodka politologicznego w Olsztynie, którego geneza sięga końca lat sześćdziesiątych XX wieku. Aktywność olsztyńskiej politologii ukazano przede wszystkim poprzez pryzmat aktywności Instytutu Nauk Politycznych Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie utworzonego w 2001 roku. W powiązaniu ze zmianami organizacyjnymi przedstawiono ewolucję ofert dydaktycznych i rozwój kadry naukowej, m.in. poprzez uzyskiwane akredytacje i uprawnienia do nadawania stopni i tytułów naukowych. Znaczące miejsce poświęcono współpracy międzynarodowej oraz działalności publikacyjnej i wydawniczej. Ujęto też kwestie aktywności badawczej i popularyzowania nauki, a także współpracy naukowej ze studentami oraz politologicznego aktywizowania uczniów szkół średnich i podstawowych.

Słowa kluczowe: politologia, Instytut Nauk Politycznych WNS UWM, badania naukowe, współpraca międzynarodowa, towarzystwa naukowe, popularyzowanie nauki

Rozwój instytucjonalny

Geneza i aktywność olsztyńskiej politologii nierozzerwalnie związana jest z Instytutem Nauk Politycznych Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie¹. Instytut wywodzi się z dawnej Wyższej Szkoły

¹ W artykule skoncentrowano się na przemianach instytucjonalno-organizacyjnych.

Nauczycielskiej w Olsztynie. Od początku jej istnienia (rok akademicki 1969/1970) funkcjonował Zakład Nauk Filozoficzno-Społecznych. Pierwszym kierownikiem Zakładu był Rektor WSN doc. dr Jan Sikora. W 1974 roku WSN przemianowano na Wyższą Szkołę Pedagogiczną, a w 1975 roku, po zakończeniu drugiej kadencji rektorskiej doc. Sikora odszedł z pracy. Jego obowiązki na stanowisku kierownika Zakładu przejęła dr Luba Sołoma. Rok później (1976) Zakład został wyłączony ze struktur Wydziału Humanistycznego – został jednostką ogólnouczelnianą, a jego kierownikiem mianowano dr. Alberta Wojciecha Maszke. W 1981 roku Zakład ponownie znalazł się na Wydziale Humanistycznym, a jego kierownikiem, po raz drugi został doc. (już po habilitacji) Jan Sikora. W 1984 roku w ramach Zakładu Nauk Filozoficzno-Społecznych rozpoczęto kształcenie na kierunku nauki społeczne. Zakład został zastąpiony Instytutem Nauk Filozoficzno-Społecznych z dniem 1 grudnia 1989 roku, a dyrektorem został doc. dr hab. Józef Starańczak (szerzej: Gajowniczek, 2011; Żukowski, Harliński, 2017).

Nauczanie na kierunku politologia i nauki społeczne rozpoczęto 1 października 1992 roku. Od 1 października 1993 roku dyrektorem Instytutu Nauk Filozoficzno-Społecznych została prof. WSP dr hab. Barbara Fijałkowska. Na Radzie Wydziału Humanistycznego, w dniu 17 grudnia 1996 roku, głosowano wniosek dyrektor B. Fijałkowskiej o zmianę nazwy Instytutu na Instytut Nauk Politycznych, Filozoficznych i Społecznych. Uzasadniono go koniecznością dostosowania nazwy do rzeczywistego zakresu działalności naukowej i dydaktycznej jednostki, eliminując jednocześnie jej dezinformujący charakter (Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 17 grudnia 1996 roku). Zmianę wprowadzono 1 lutego 1997 roku, tworząc Instytut Nauk Politycznych i Filozoficzno-Społecznych (INPiFS).

Zmiana nazwy była także podyktowana uchwałą Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, która w miejsce kierunku politologia i nauki społeczne wprowadziła kierunek politologia. Dokonano zatem reform programu nauczania, tak aby nowo przyjęty rocznik od początku realizował materiał ściśle politologiczny. Ponieważ Rada Instytutu nie wystąpiła do Senatu WSP o zmianę wpisu w dyplomach, wszystkie roczniki studentów kończyły kierunek taki, jaki zaczęły – czyli politologia i nauki społeczne. W sumie, kierunek PiNS ukończyło około 700 osób.

Z dniem 1 września 1999 roku rozpoczął działalność Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (Ustawa z dnia 9 lipca 1999 roku o utworzeniu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie). W jego skład weszła m.in. dawna Wyższa Szkoła Pedagogiczna z Wydziałem Humanistycznym i Instytutem Nauk Politycznych i Filozoficzno-Społecznych. 21 marca 2000 roku odbyło się posiedzenie Rady Wydziału Humanistycznego UWM, na której przedstawiciele poszczególnych jednostek omawiali ich działalność i perspektywy rozwoju.

W Instytucie Nauk Politycznych i Filozoficzno-Społecznych zatrudnionych było 49 pracowników, w tym dwóch profesorów tytularnych i 7 doktorów habilitowanych. Jednostka miała charakter interdyscyplinarny, a głównymi problemami badawczymi były: idea demokracji w polskiej tradycji intelektualnej, złożone problemy polskiej polityki wyznaniowej i narodowościowej, dylematy polskiej polityki zagranicznej i aspekty porządku społecznego w okresie transformacji. Dyrektor B. Fijałkowska podkreśliła wagę przygotowań do procesu akredytacji i związane z tym zadania (zatrudnienie kolejnych samodzielnych politologów, w tym zagranicznych, podniesienie poziomu badań politologicznych czy nauczania języków obcych) (Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 21 marca 2000 roku). 20 marca 2001 roku Rada Wydziału Humanistycznego pozytywnie zaopiniowała wniosek dziekana prof. Andrzeja Staniszewskiego o zniesienie Instytutu Nauk Politycznych i Filozoficzno-Społecznych i powołanie w jego miejsce z dniem 1 lipca 2001 roku dwóch nowych jednostek – Instytutu Nauk Politycznych oraz Instytutu Filozofii (Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 20 marca 2001 roku).

4 lipca 2002 roku zmarła nagle dyrektor INP profesor Barbara Fijałkowska. Obowiązki dyrektora Instytutu Nauk Politycznych przejął prof. UWM dr hab. Arkadiusz Żukowski. We wrześniu 2002 roku Rada Wydziału zatwierdziła zmiany na stanowiskach kierowniczych w nowej kadencji i prof. A. Żukowski został dyrektorem Instytutu. Na zastępcę dyrektora ds. nauki i współpracy z zagranicą wybrano dr Danutę Radziszewską-Szczepaniak, a na zastępcę ds. dydaktyki dr Barbarę Czop. Prof. UWM dr hab. Bohdan Kozieńko-Poklewski został kierownikiem Zakładu Systemów i Doktryn Politycznych, a dr Anna Organiściak-Krzykowska – p.o. kierownikiem Zakładu Polityki Społecznej, Narodowościowej i Wyznaniowej (Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 24 września 2002 roku).

Po śmierci prof. B. Kozieńko-Poklewskiego (16 grudnia 2002 roku), dr Teresa Astramowicz-Leyk została p.o. kierownikiem Zakładu Systemów i Doktryn Politycznych. Wkrótce zlikwidowano Zakład Stosunków Międzynarodowych, a od 1 kwietnia 2003 roku działalność rozpoczął Zakład Międzynarodowych Stosunków Politycznych, kierowany przez prof. UWM dr. hab. Arkadiusza Żukowskiego oraz Zakład Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych – z kierownikiem prof. UWM dr. hab. Pawłem Woronieckim (Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 18 lutego 2003 roku; Uchwała Nr 50 Senatu UWM, 2003). Wkrótce habilitację uzyskał dr Selim Chazbijewicz i został mianowany kierownikiem Zakładu Polityki Społecznej, Narodowościowej i Wyznaniowej z dniem 1 maja 2003 roku (Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 15 kwietnia 2003 roku) oraz jedynym zastępcą dyrektora Instytutu.

W 2002 roku przyjęto pierwszy rocznik studentów politologii w Zamiejscowym Ośrodku Kształcenia (Centrum Studiów Bałtyckich) w Elku na jednolitych studiach magisterskich. W listopadzie 2003 roku Senat Uczelni uchwalił uruchomienie, od nowego roku akademickiego, 2-letnich magisterskich studiów uzupełniających na kierunku politologia (Uchwała Nr 109 Senatu UWM, 2003). Natomiast w maju 2004 roku zniósł jednolite studia magisterskie. Na kierunku politologia, w miejsce 5-letnich studiów magisterskich ze specjalnością międzynarodowe stosunki polityczne i gospodarcze oraz specjalnością społeczno-ustrojową, utworzono 3-letnie zawodowe studia licencjackie z tymi specjalnościami (Uchwała Nr 161 Senatu UWM, 2004). Nauczanie rozpoczęło się 1 października 2005 roku.

Na posiedzeniu Rady Wydziału Humanistycznego we wrześniu 2004 roku podjęto ważne decyzje dotyczące przyszłości Instytutu Nauk Politycznych. W spotkaniu uczestniczył prorektor prof. dr hab. Józef Górniewicz, który omówił trzy warianty zmian w strukturze Wydziału Pedagogiki i Wychowania Artystycznego. Celem Uczelni było uzyskanie przez ten wydział uprawnień habilitacyjnych. Jeden z wariantów przewidywał powstanie Wydziału Humanistycznego z kierunkami studiów: dziennikarstwo i komunikacja społeczna, filologia polska, filologie nowożytnie, historia, stosunki międzynarodowe i filozofia oraz Wydziału Nauk Społecznych i Sztuk z pedagogiką, politologią, socjologią, edukacją muzyczną i edukacją plastyczną (Załącznik do Protokołu Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 14 września 2004 roku).

Senat UWM 23 września 2004 roku z dniem 1 października przeniósł Instytut Nauk Politycznych i Katedrę Socjologii ze struktury Wydziału Humanistycznego do Wydziału Pedagogiki i Wychowania Artystycznego (Uchwała Nr 185 Senatu UWM, 2004; Uchwała Nr 186 Senatu UWM, 2004), po czym zmienił nazwę tego wydziału na Wydział Nauk Społecznych i Sztuki z dniem 2 października (Uchwała Nr 187 Senatu UWM, 2004). Politologia 'w wianie' do nowego wydziału wносиła 43 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym 8 samodzielnych oraz 920 studentów.

Powołanie nowego wydziału uniwersyteckiego zbiegło się z przyznaniem kierunkowi politologia certyfikatu jakości kształcenia. 23 września 2004 roku Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej podjęło uchwałę o przyznaniu oceny pozytywnej kierunkowi prowadzonemu przez Instytut Nauk Politycznych – podczas procedury akredytacyjnej jeszcze na Wydziale Humanistycznym UWM.

Wkrótce władze Uczelni uznały, że należy ujednoczyć strukturę organizacyjną Uniwersytetu, wprowadzając od 1 stycznia 2005 roku podział wydziałów na katedry i zakłady. W związku ze zmianami, dawne katedry i zakłady będące

w strukturze INP UWM zostały przemianowane na pracownię². Od 1 stycznia 2020 roku w ramach Instytutu funkcjonują dwie katedry: Katedra Nauk o Polityce i Nauk o Bezpieczeństwie (odzwierciedlająca strukturę i skład osobowy poprzedniego Instytutu) oraz nowa katedra – Katedra Socjologii (Zarządzenie Nr 116/2019 Rektora UWM).

Z początkiem roku akademickiego 2005/2006 zniesiono specjalności na studiach pierwszego stopnia (Uchwała Nr 212 Senatu UWM, 2004). Od 1 października 2007 roku zaoferowano kandydatom kształcenie w języku angielskim na stacjonarnych studiach II stopnia w specjalności międzynarodowe stosunki polityczne i gospodarcze (Political Science – International Political and Economic Relations) (Uchwała Nr 71 Senatu UWM, 2006). Dodatkowo na studiach pierwszego i drugiego stopnia zaoferowano kurs: International Relations – Global and Regional Perspective. Były to jedne z pierwszych ofert dydaktycznych w języku angielskim na UWM. Zmieniono także specjalności na studiach drugiego stopnia – wprowadzono następujące: marketing polityczny i media, rozwiązywanie konfliktów politycznych i społecznych oraz samorząd terytorialny, a zlikwidowano specjalność społeczno-ustrojową (Uchwała Nr 166 Senatu UWM, 2007).

Od 1 października 2008 roku Senat UWM Uchwałą Nr 18 zmienił nazwę wydziału na Wydział Nauk Społecznych. We władzach dziekańskich zasiadali przedstawiciele INP: prof. UWM S. Chazbijewicz był prodziekanem ds. nauki, prof. UWM Marek Melnyk prodziekanem ds. kształcenia, dr Adam Hołub i dr D. Radziszewska-Szczepaniak prodziekanem ds. rozwoju i studiów niestacjonarnych, a dr hab. Marcin Chełminiak prodziekanem ds. studenckich.

Oferta dydaktyczna i rozwój kadry naukowej

Od początku funkcjonowania Instytut Nauk Politycznych UWM rozwija się dynamicznie. Dowodem uznania dla rozwoju kadry było uzyskanie prawo do doktoryzowania. 30 marca 2009 roku Centralna Komisja do spraw Stopni i Tytułów przyznała Wydziałowi Nauk Społecznych prawo do nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o polityce. Już w grudniu tegoż roku odbyły się pierwsze dwie obrony rozpraw doktorskich. Doktorami zostali asystenci z Instytutu: mgr Maciej Hartliński i mgr Karolina Tybuchowska-

² Według stanu na 2022 rok były to następujące pracownie: Pracownia Zagrożeń Cywilizacyjnych i Polityki Bezpieczeństwa, Pracownia Teorii i Filozofii Polityki, Pracownia Systemów i Doktryn Politycznych, Pracownia Międzynarodowych Stosunków Politycznych i Bezpieczeństwa Międzynarodowego, Pracownia Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, Pracownia Polityki Społecznej, Narodowościowej i Wyznaniowej, Pracownia Europeistyki.

-Hartlińska. Wcześniej pracownicy Instytutu uzyskiwali stopień doktora w tej dyscyplinie na podstawie umowy z Wydziałem Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego (5 osób)³ lub na innych uniwersytetach⁴.

Przy INP w roku akademickim 2011/2012 uruchomiono 3-letnie niestacjonarne studia doktoranckie w zakresie nauk o polityce. Powołanie tego typu studiów wynikało z realizacji założeń Procesu Bolońskiego dotyczącego kształcenia na poziomie III stopnia oraz rosnącym zainteresowaniem tego typu studiami nie tylko w Europie, Polsce, ale także w regionie warmińsko-mazurskim. Doktoranci mieli możliwość kontaktów naukowych i dydaktycznych z najbardziej uznanymi politologami w Polsce, jak np. profesorami: Andrzejem Chodubskim, Grażyną Ulicką, Andrzejem Antoszewskim, Mirosławem Karwatem i Adamem K. Wojtaszczykiem (*Wybitni polscy politolodzy...*, 2014).

Od 2015 roku Instytut posiadał także (jedyną na UWM) ofertę dla doktorantów w języku angielskim (Zarządzenie Nr 29/2015 Rektora UWM). Przez ostatnie kilkanaście lat zajęcia na kierunku „politologia” prowadzą *visiting professors* (w sumie 4 profesorów).

W 2010 roku miała miejsce kolejna wizytacja Państwowej Komisji Akredytacyjnej. W jej wyniku Instytut Nauk Politycznych ponownie otrzymał nie tylko pozytywną ocenę jakości kształcenia na kierunku politologia, na poziomie studiów I i II stopnia, ale przyznano także dla tego kierunku wyróżnienie (wcześniej na UWM tylko zootechnika otrzymała takie wyróżnienie, a w Polsce taka ocena była rzadkością). W uzasadnieniu PKA stwierdziła: „Wyróżniającą ocenę jakości kształcenia na kierunku politologia na Wydziale Nauk Społecznych UWM uzasadnia spełnienie wymagań kadrowych, programowych i organizacyjnych w stopniu niejednokrotnie przekraczającym obowiązujące standardy” (Politologia UWM doceniona!, 2011).

W roku 2020 odbyła się kolejna akredytacja i ponownie Instytut otrzymał ocenę pozytywną. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uchwałą 42/2021 z dnia 21 stycznia 2021 roku wydało pozytywną ocenę programową na kierunku politologia, studia I i II stopnia. Oznacza to, że Uczelnia spełnia wymagania kadrowe i organizacyjne do prowadzenia nauczania na studiach I i II stopnia, a poziom prowadzonych studiów umożliwia studentom osiągnięcie zamierzonych efektów uczenia się i odpowiada w pełni kryteriom jakościowym.

³ Tomasz Bojarowicz, Marcin Chełmniak, Katarzyna Maciejewska (Maciejewska-Mieszkowska), Maria Nowina Konopka, Łukasz Szurmiński.

⁴ Np. Wojciech T. Modzelewski i Wojciech Kotowicz na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego.

Decyzją z dnia 24 czerwca 2013 roku, w związku ze zmianą przynależności dyscyplin do dziedzin naukowych, Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów zmieniła uprawnienia Wydziału do nadawania stopnia doktora, nie nauk humanistycznych, ale nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce. Natomiast w związku ze zmianą nazwy dyscypliny naukowej, od 2018 roku stopnie doktora przyznawane są w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Znaczącym sukcesem był fakt uzyskania uprawnień habilitacyjnych przez jeden z nielicznych, mniejszych ośrodków politologicznych w Polsce. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji decyzją Rady Doskonałości Naukowej z dnia 29 października 2020 roku.

Postępowaniami doktorskimi i habilitacyjnymi zajmuje się Rada Naukowa Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji, która została powołana Decyzją Nr 193/2020 Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 1 grudnia 2020 roku (wcześniej funkcjonował zespół dyscypliny).

Za sukces należy też uznać fakt, że w pierwszej ewaluacji (lata 2017–2021) nowej dyscypliny naukowej nauka o polityce i administracji olsztyński ośrodek uzyskał kategorię B+, co oznacza utrzymanie pełni praw do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego. Do końca 2022 roku w dyscyplinie nauki o polityce/nauki o polityce i administracji stopnie doktora otrzymało 21 osób⁵, a doktora habilitowanego 4 osoby⁶. Należy podkreślić, że pracownicy Instytutu aż czterokrotnie byli promotorami doktorów honoris causa (Wolfgang Schäuble, Jerzy Buzek, Jerzy Skolimowski i Oskar Gottlieb Blarr) i jednokrotnie recenzentem (Teresa Łoś-Nowak).

Od 1 października 2011 roku w Instytucie Nauk Politycznych rozpoczęto nauczanie na drugim kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe na poziomie studiów pierwszego stopnia. Uchwałą (Nr 387) w tej materii podjął Senat UWM w kwietniu 2010 roku. Studia II stopnia realizowane były w roku akademickim 2014/2015 w specjalnościach: bezpieczeństwo w stosunkach międzynarodowych oraz bezpieczeństwo regionalne i lokalne (Uchwała Nr 231 Senatu UWM,

⁵ Byli nimi: Andrzej Jurkun, Krystyna Joanna Świdzińska, Patrycja Jarzabek-Krysiak, Diana Mościcka, Marzanna Brylew, Kamil Sygidus, Maciej Zasada, Sergei Lunev, Danuta Boike, Maciej Siembieda, Irena Malinowska, Szymon Drej, Szymon Józef Kawalko, Bartosz Wiśniewski, Maciej Hartliński, Karolina Tybuchowska-Hartlińska, Sylwia Górzna, Wojciech Szalkiewicz, Krzysztof Żęgota, Joanna Maria Przybyszewska, Waldemar Możdżonek.

⁶ Byli to: Przemysław Piotrowski, Krzysztof Żęgota, Grzegorz Kozłowski i Jarosław Jastrzębski.

2013). Studia te w pierwszych latach cieszyły się dużą popularnością. Niejednokrotnie liczba studentów na roku wynosiła około 150–200. W 2020 roku w Instytucie uruchomiono kształcenie na kierunku analityka i zarządzanie publiczne, jedyne w Polsce (studia I stopnia). Kontynuowano kształcenie na kierunku socjologia (studia I stopnia). Pod koniec 2022 roku finalizowane są prace nad uruchomieniem nowego kierunku kształcenia politologia i stosunki międzynarodowe (studia I i II stopnia) oraz kierunku analityka i zarządzanie publiczne (studia II stopnia).

Oprócz wzbogacania oferty adresowanej *stricte* do polskich studentów INP UWM starał się umiędzynarodowić proces dydaktyczny. W ramach programu Erasmus Plus Instytut Nauk Politycznych Wydziału Nauk Społecznych UWM współpracuje z następującymi uniwersytetami: University of Turku (Finlandia), Université Catholique de Lille (Francja), Università Degli Studi di Bari Aldo Moro (Włochy), Università degli Studi di Sassari (Włochy), Vytautas Magnus University (Litwa), Nuh Naci Yazgan University (Turcja), Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Turcja), Université de Liège (Francja), Universitat de Valencia (Hiszpania), Matej Bel University in Banská Bystrica (Słowacja), University of Cyprus (Cypr), Lviv Polytechnic National University (Ukraina). Nawiązano też współpracę w ramach tego programu z Yerevan State University (Armenia) oraz Al-Farabi Kazakh National University in Almaty (Kazachstan).

Od roku akademickiego 2018/2019 INP UWM prowadzi wspólne studia II stopnia na kierunku politologia – specjalność międzynarodowe stosunki polityczne i gospodarcze – z Instytutem Nauk Humanistycznych i Społecznych Państwowego Uniwersytetu Politechnika Lwowska, a od roku akademickiego 2020/2021 na poziomie I stopnia. W 2022 roku podpisano umowę o podwójnych dyplomach z Państwowym Uniwersytetem Akademia Ostrogska (studia I stopnia).

Aktywność w towarzystwach naukowych

W 2000 roku powołano do życia olsztyński oddział Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych (PTNP), którego prezesem został dr Arkadiusz Żukowski. Na zebraniu inicjatywnym obecna była prezes Zarządu Głównego prof. dr hab. Grażyna Ulicka. W dniach 21–23 czerwca 2001 roku Oddział PTNP w Olsztynie wraz z Instytutem Nauk Politycznych i Filozoficzno-Społecznych zorganizował pierwszą międzynarodową konferencję naukową w Zalesiu koło Barczewa. W jej trakcie odbył się Walny Zjazd Delegatów PTNP, na którym obecni byli czołowi polscy politolodzy. Efektem konferencji była monografia wydana w 2002 roku (Fijałkowska, Żukowski, 2002).

Olsztyński oddział PTNP był licznie reprezentowany na kolejnych Kongresach Politologii. W kadencji 2013–2016 w Zarządzie Głównym funkcję sekretarza pełniła dr hab. Teresa Astramowicz-Leyk, a członkiem ZG w latach 2001–2003 był prof. dr hab. Arkadiusz Żukowski. Natomiast w kadencji 2016–2019 prezesem towarzystwa był prof. A. Żukowski, a dr hab. T. Astramowicz-Leyk – członkinią zarządu. W latach 2019–2022 prof. A. Żukowski był prezesem (drugą kadencję), zaś prof. UWM T. Astramowicz-Leyk przewodniczyła komisji rewizyjnej. W 2022 roku do zarządu jako wiceprezes został wybrany prof. UWM Maciej Hartliński.

W grudniu 2015 roku, na wniosek pracowników INP, zawiązano olsztyński oddział kolejnego towarzystwa naukowego – Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego. Oddział liczy 14 członków, a jego przewodniczącym jest prof. UWM Krzysztof Żęgota. Oddział ten jest jednym z najprężniej działających w kraju i największym liczebnie. Dowodem uznania dla wkładu Instytutu w badania nad geopolityką i geografiami polityczną była organizacja w dniach 1–2 grudnia 2018 roku X Zjazdu Geopolityków Polskich oraz Finału Olimpiady Geopolitycznej.

Instytut Nauk Politycznych UWM należy do międzynarodowej organizacji politologicznej: The International Political Science Association (IPSA). Do IPSA należą także pracownicy Instytutu jako członkowie indywidualni. Prof. Arkadiusz Żukowski przez dwie kadencje był członkiem Komitetu Wykonawczego IPSA, a także przez dwie kadencje członkiem Komitetu Wykonawczego Europejskiej Konfederacji Towarzystw Nauk Politycznych (European Confederation of Political Science Associations). Ponadto był wiceprzewodniczącym Komitetu Nauk Politycznych PAN.

Współpraca międzynarodowa

Pracownicy aktywnie uczestniczą we współpracy międzynarodowej opartej na umowach międzynarodowych oraz indywidualnych kontaktach niezinstytucjonalizowanych. Dla Instytutu Nauk Politycznych strategicznymi zagranicznymi ośrodkami współpracy są placówki znajdujące się w krajach sąsiednich: w Niemczech, Rosji, na Litwie, a ostatnio – w Ukrainie.

Szczególne owocnie rozwija się współpraca naukowa, organizacyjna i dydaktyczna z partnerami z Lwowa i Ostroga. Od 2015 roku Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (koordynator prof. UWM T. Astramowicz-Leyk) wraz z Instytutem Nauk Humanistyczno-Społecznych Państwowego Uniwersytetu Politechnika Lwowska organizuje Polsko-Ukraińskie Fora Naukowe, które odbywają się corocznie na przemian w Olsztynie i we Lwowie. Oprócz naukowców, doktorantów i studentów, z wielu ośrodków naukowych z Polski

i Ukrainy, w tych forach uczestniczą dyplomaci, samorządowcy oraz przedstawiciele polskiej mniejszości narodowej w Ukrainie i ukraińskiej w Polsce.

Poza tym INP UWM współorganizuje międzynarodowe konferencje naukowe (2017, 2019, 2022) z Mkwawa University College of Education in Iringa, University of Dar es Salaam z Tanzanii czy tematyczne konferencje dotyczące obwodu kaliningradzkiego FR i regionu Morza Bałtyckiego.

W listopadzie 2021 roku Instytut był współorganizatorem corocznej konferencji Central European Political Science Association. W kongresie wzięło udział około 150 naukowców z 21 państw, głównie europejskich, ale także z Kanady i Pakistanu. Obecni byli przedstawiciele CEPSA – prezydent organizacji prof. Miro Haček z Uniwersytetu w Ljubljanie w Słowenii i prof. Boglarka Koller z uniwersytetu w Budapeszcie oraz prof. Jerzy Wiatr – pierwszy prezydent tego towarzystwa (Politolodzy Europy Środkowej na UWM, 2011).

Instytut jest inicjatorem, a następnie koordynatorem umów międzynarodowych UWM z partnerami zagranicznymi (Bałtycki Federalny Uniwersytet im. Immanuela Kanta w Kaliningradzie – Rosja, Państwowy Uniwersytet w Erywanii – Armenia, Uniwersytet Manipal w Karnatace – Indie, Międzynarodowy Wolny Uniwersytet w Kiszyniowie – Mołdawia, Filia w Kaliningradzie Rosyjskiej Akademii Gospodarki Narodowej i Administracji Publicznej przy Prezydencie Federacji Rosyjskiej – Rosja, Moskiewski Państwowy Instytut Stosunków Międzynarodowych – Rosja, Państwowy Uniwersytet Politechnika Lwowska – Ukraina, Państwowy Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie – Ukraina, Uniwersytet w Kłajpedzie – Litwa, Caucasus International University w Tbilisi, Caucasus Laboratory of Geopolitical Modeling – Gruzja, Mkwawa University College of Education in Iringa, University of Dar es Salaam – Tanzania, The State University of Zanzibar – Tanzania, Nordost-Institut/Institut für Kultur und Geschichte der Deutschen in Nordosteuropa e.V, Universität Hamburg – Niemcy, Addis Ababa University – Etiopia, Uniwersytet w Walencji – Hiszpania, Federal Urdu University of Arts, Sciences and Technology in Karachi – Pakistan, Państwowy Uniwersytet Akademia Ostrogska – Ukraina).

Pracownicy Instytutu w dużym stopniu korzystają z zagranicznych (1- i 3-miesięcznych) staży naukowych oraz naukowo-dydaktycznych⁷. Z kolei

⁷ Dla przykładu, 3-miesięczne staże w latach 2019–2021 roku odbyli: prof. Arkadiusz Żukowski – Uniwersytet w Walencji, prof. UWM Krzysztof Gładkowski – Uniwersytet Marcina Lutra w Halle i Wittenberdze, Zurich University; prof. UWM Teresa Astramowicz-Leyk – Uniwersytet Narodowy im. I. Franka we Lwowie, Ludwig-Maximilians-Universität w Monachium; prof. UWM Waldemar Tomaszewski, dr hab. Wojciech Kotowicz – Bałtycki Uniwersytet Federalny im. I. Kanta w Kaliningradzie, Uniwersytet w Kłajpedzie;

w Instytucie w ostatnich latach staże naukowe i dydaktyczne odbywali badacze głównie z Ukrainy, a także z Rosji, Armenii i Bułgarii oraz stypendyści ze Stanów Zjednoczonych w ramach Programu Fulbrighta.

Działalność publikacyjna i wydawnicza

W początkach 2002 roku pracownicy Zakładu Polityki Wyznaniowej, Narodowościowej i Społecznej zaproponowali naukowcom z innych ośrodków w kraju próbę analizy i wymiany myśli odnośnie do aktualnej wówczas sytuacji społeczno-politycznej świata związanej z atakami terrorystycznymi na USA we wrześniu 2001 roku. Na inicjatywę odpowiedziało kilkadziesiąt badaczy, a wynikiem refleksji była naukowa próba opisanie świata po 11 września (Gładkowski, 2003). Monografia rozpoczęła nową serię wydawniczą Instytutu Nauk Politycznych pt. „Studia Politologiczne”. Dotychczas ukazało się siedem tomów „Studiów” (Chazbijewicz, Melnyk, Szulborski, 2006; Chazbijewicz, Chełminiak, Gajowniczek, 2013; Gładkowski, 2014; Gładkowski, Gładkowska, Gajowniczek, 2018a; Gładkowski, Gładkowska, Gajowniczek, 2018b; Gładkowski, Kurasz, 2018).

W 2004 roku Instytut Nauk Politycznych podjął się wydawania kolejnego cyklu monografii pt. „Forum Politologiczne”. Początkowo poszczególne tomy serii stanowiły zbiór artykułów będących pokłosiem sesji naukowych poświęconych Afryce. Z czasem sympozja przerodziły się w Dni Afryki (od 2010 roku – Naukowe Spotkania z Afryką), które gromadziły liczne grono naukowców z Polski. Do 2022 roku ukazało się trzydzieści tomów „Forum”, z czego większość dotyczyła Afryki⁸.

Obie serie wydawnicze zyskały uznanie w kraju i za granicą. Podobna opinia dotyczy podręczników, które stanowią podstawową literaturę na wiodących uczelniach w kraju. Należy wymienić m.in. *Systemy wyborcze. Wprowadzenie* (Żukowski, 1999), *Podstawowe kategorie polityki* (Żukowski, Opara, Radziszewska-Szczepaniak, 2005), *Podstawowe kategorie bezpieczeństwa narodowego* (Żukowski, Hartliński, Modzelewski, Więclawski, 2015), *Podstawowe kategorie nauk o polityce i administracji* (Żukowski, Modzelewski, Hartliński, 2021), *Wprowadzenie do międzynarodowych stosunków wojskowych* (Korzeniowski, 2018).

Publikacje pracowników Instytutu doceniane są także w środowisku politologicznym w kontekście konkursów. Kapituła Ogólnopolskiego Konkursu im. Profesora Czesława Mojsiewicza na najlepszą książkę o tematyce politologicz-

dr Magdalena Kumelska-Koniecko – Uniwersytet Uludag w Bursie, dr hab. Krzysztof Żęgota – Carleton University w Ottawie, Uniwersytet w Kłajpedzie; dr hab. Degefe Gemechu – Addis Ababa University.

⁸ Pełen wykaz na stronie: <http://www.uwm.edu.pl/inp/index.php/forum-politologiczne>.

nej, opublikowaną w 2014 roku uznała publikację pracownika Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Monografią tą okazała się książka Janusza Filipkowskiego (2014) pt. *Alasdair MacIntyre i problem podstaw racjonalności polityki*. Poza tym, wśród trzech wyróżnionych publikacji znalazła się również monografia Jacka Więclawskiego (2014), pracownika Instytutu, pt. *Teoria realizmu Hansa J. Morgenthaua: koncepcje, krytyka i znaczenie dla współczesnych stosunków międzynarodowych*. Kapituła VI edycji Ogólnopolskiego Konkursu im. Profesora Czesława Mojsiewicza na najlepszą książkę o tematyce politologicznej postanowiła przyznać wyróżnienie dla publikacji Wojciecha Tomasa Modzelewskiego (2016) pt. *Paradyplomacja regionów. Studium województw Polski Wschodniej*. Publikacja pt. *Kaliningrad: its internal and external issues*, (eds.) A. Żukowski, W.T. Modzelewski (2016) została nominowana do nagrody Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego w konkursie Książka Geopolityczna Roku 2016. W 2021 roku Kapituła Nagrody im. Profesora Jana Baszkiewicza na Uniwersytecie Warszawskim przyznała dr. Przemysławowi Piotrowskiemu I Nagrodę w konkursie na najlepszą monografię autorską w zakresie nauk o polityce, wydaną w Polsce w 2019 i 2000 roku, a była nią książka pt. *Thatcheryści i torysi. Spór wokół rządów Żelaznej Damy oraz ideologicznego oblicza brytyjskiego konserwatyzmu* (2019).

Tradycją Instytutu stało się wydawanie jubileuszowych publikacji w związku 65. lub 70. urodzinami profesorów. Dotychczas ukazało się ich siedem, poświęconych następującym Profesorom: Krzysztofowi Gładkowskiemu, Degefe Kebede Gemechu, Markowi Jabłonowskiemu, Waldemarowi Żebrowskiemu, Tadeuszowi Iwińskiemu, Ryszardowi Czarkowskiemu oraz Stefanowi Oparze.

Pracownicy INP są członkami zespołów redakcyjnych i rad programowych czasopism naukowych, np. „Athenaeum. Political Science”, „Przegląd Orientalistyczny”, „Szkice Humanistyczne”, „Przegląd Politologiczny”, „Rocznik Polonii”, „Rocznik Tatarów Polskich”, „Studia Medioznawcze”, „Studia Wyborcze” oraz serii wydawniczych z innych ośrodków: „Encyklopedia Katolicka”, „Powszechna Encyklopedia Filozofii”. Stale współpracują także z uznanymi wydawnictwami naukowymi, takimi jak Wydawnictwo Sejmowe czy Wydawnictwo Adam Marszałek oraz zagranicznych, jak Routledge i Brill.

Aktywność badawcza

Istotną rolę w Instytucie pełni aktywność badawcza. W ramach współpracy z partnerami zagranicznymi przygotowano i zrealizowano wiele ważnych projektów naukowych i edukacyjnych. Było to możliwe dzięki wygranym konkursom, organizowanym przez Komitet Badań Naukowych/Narodowe Centrum

Nauki, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia czy instytucje europejskie i ogólnoświatowe jak ONZ. Przy aplikowaniu o granty tworzone konsorcja badawcze w uniwersytetami krajowymi (Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) i z zagranicy (np. Bałtycki Federalny Uniwersytet im. Immanuela Kanta w Kaliningradzie). Znaczącym projektem o zasięgu międzynarodowym był unijny grant pt. „Close neighbours in 21st century – new communication and perception” w ramach Lithuania-Poland-Russia Cross-Border Cooperation Programme (2012–2014).

Przy Instytucie w 2016 roku powstało, kierowane przez prof. UWM Macieja Hartlińskiego, unikatowe międzynarodowe Centrum Studiów nad Przywództwem Politycznym i Publicznym, które rozwija konsekwentnie swoją aktywność, a przede wszystkim prowadzi badania porównawcze w ramach Party Leaders Database (Zespół naukowo-badawczy, 2017).

Pracownicy Instytutu włączyli się m.in. w ogólnoświatowe badania dotyczące zjawiska cyfryzacji nauki, a w szczególności politologii (zob. Żukowski, Hartliński, 2019). Biorą aktywny udział również w działalności eksperckiej. Naukowe ekspertyzy przygotowano zarówno dla instytucji międzynarodowych (Parlament Europejski) oraz zagranicznych (władze samorządowe w obwodzie lwowskim), jak i krajowych (MNiSW – ekspertyza dot. Ustawy 2.0) i regionalnych (samorząd wojewódzki województwa warmińsko-mazurskiego) oraz Opinia na temat „Studium zagospodarowania przestrzennego wzdłuż granicy polsko-rosyjskiej. Uwarunkowania rozwoju polskiej części obszaru przygranicznego” (Żukowski, Chełminiak, Kotowicz, Modzelewski, 2009).

Popularyzowanie nauki

Pracownicy Instytutu Nauk Politycznych UWM, wykorzystując wiedzę zdobytą w procesie rozwoju naukowego, dążą do jej popularyzowania w mediach. Główną formą upowszechniania wiedzy są wywiady udzielane przez pracowników, emitowane w audycjach Telewizji Polskiej Oddział Olsztyn oraz lokalnych stacji radiowych (w tym rozgłośni uniwersyteckiej). Dotychczas tematyka wywiadów koncentrowała się m.in. na najważniejszych wydarzeniach politycznych, w tym zwłaszcza kwestiach wyborczych. W mediach eksponowane były także treści związane z propagowaniem wiedzy na temat Unii Europejskiej oraz kwestie dotyczące miejsca i roli Polski w Europie.

Popularyzowaniem nauki wśród kadry akademickiej i studentów zajmował się, działający przy INP UWM i olsztyńskim oddziale PTNP, Klub Polityczny (od 2002 roku), który organizował spotkania z politykami, dyplomatami i naukow-

cami z Polski i z zagranicy (Klub Polityczny, 2012). Gośćmi Klubu Politycznego byli m.in.: Charles Josselin, Imre Molnar, Mariusz-Orion Jędrysek, Anna Fotyga Adam Pomieciński, Hadi Farajvand, Andrzej Głowacki, Aleksander Posern-Zieliński, Jacek Wojnicki, Igor Kąkolewski, Janusz Justyński, Stanisław Gorczyca, Kazimierz Łastawski, Aleksandr LipatowKlaus Ziemer, Zbigniew Pełczyński, Andrzej Zybertowicz, Józef Oleksy, Uri Jerzy Huppert, Władysław Frasyniuk, Jan Łopuszański Zeeve Baran, Tadeusz Cegielski, Maria Krzysztof Byrski, Jarosław Czubiński, Shevach Weiss, Tadeusz Iwiński, Wojciech Burszta, Winfried Lipscher. Ponadto pracownicy INP UWM wygłaszali wykłady w ramach spotkań organizowanych przez Klub UWM Baccalarium oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Dr Benon Gaziński od kilkunastu lat uczestniczył w europejskim programie Jeana Monneta (jako Katedra Jeana Monneta). W ramach programu odbywały się wykłady otwarte, spotkania dyskusyjne, szkolenia oraz seminaria i konferencje, dotyczące różnorodnych aspektów integracji europejskiej. Ich wyniki będą upowszechniane w licznych publikacjach – artykułach, audycjach radiowych, materiałach konferencyjnych i książkach.

Współpraca ze studentami i uczniami

Studenci są włączani przez kadrę Instytutu w prowadzenie działalności naukowej poprzez udział w badaniach naukowych, udział w konferencjach naukowych (szczególnie studencko-doktoranckich) oraz publikowanie wyników badań w pracach naukowych. Uczestniczą w Programie Mobilności Studentów MOST oraz w programie Erasmus. Istotną rolę odgrywa w tym zakresie działalność Koła Naukowego Politologów, a także Koło Naukowe Bezpieczeństwa Narodowego oraz (Międzywydziałowe) Koło Naukowe Myśli Konserwatywnej i Wolnościowej.

Instytut Nauk Politycznych UWM organizuje okręgowe eliminacje „Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym” (od 2008 roku) oraz „Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności” (od 2016 roku). Poza tym od 2008 roku organizuje konkursy skierowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych województwa warmińsko-mazurskiego. Konkursy obejmują następującą tematykę:

1. Konkurs politologiczny na pracę pisemną organizowany pod patronatem J.M. Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
2. Konkurs Wiedzy o Regionie Warmińsko-Mazurskim organizowany pod patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W każdej edycji udział bierze kilkadziesiąt młodych osób, zainteresowanych sprawami polityczno-społecznymi kraju i regionu. Poza tym pracownicy INP zasiadają w jury kilku innych konkursów dla młodzieży, np. „Ja – obywatel Unii

Europejskiej”. Dla maturzystów INP prowadzi równie popularny kurs przygotowujący do matury z przedmiotu wiedza o społeczeństwie. Wraz z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Łomży współorganizuje kurs (konferencję) dla nauczycieli WOS, który jest okazją do zapoznania się z aktualnymi uregulowaniami dotyczącymi matury, ale także przybliży nauczycielom ofertę kształcenia Instytutu.

Współpraca ze szkołami ponadgimnazjalnymi odbywa się w sposób sformalizowany na podstawie indywidualnych porozumień. Partnerami INP są: Zespół Szkół im. C.K. Norwida w Nowym Mieście Lubawskim, Zespół Szkół w Dobrym Mieście oraz Zespół Szkół nr 1 w Działdowie. Uczniowie liceów i techników mogą uczestniczyć w imprezach naukowych i popularyzatorskich na takich samych zasadach, jak studenci. Z kolei pracownicy INP wyjeżdżają do tych szkół z wykładami.

Zakończenie

Profil *stricte* politologiczny Instytutu Nauk Politycznych UWM, przede wszystkim w zakresie prowadzenia badań w wymiarze krajowym i międzynarodowym, także w powiązaniu z kształceniem, rozpoczął się w 2001 roku. Pomimo swojej niedługiej historii jako politologiczna jednostka organizacyjna, dzięki ponadprzeciętnej aktywności pracowników, wsparcia władz Wydziału i Uczelni oraz silnych ośrodków politologicznych w Polsce, rozwija się naukowo dynamicznie.

Budowanie ośrodka politologicznego na UWM w Olsztynie było procesem długotrwałym. W zasadzie pierwszą oznaką docenienia prób budowania tego ośrodka była możliwość, dzięki ówczesnym władzom Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, zorganizowania przez Instytut ogólnopolskiej politologicznej konferencji oraz Zjazdu PTNP w 2001 roku (rok wcześniej powstał olsztyński oddział PTNP). Przez następne lata Instytut, głównie poprzez aktywność naukową, starał się być coraz bardziej rozpoznawalny w kraju. Oznaką zaufania i prestiżu było także powierzenie Instytutowi zorganizowania VI Ogólnopolskiej Konferencji Akademickich Ośrodków Politologicznych w Olsztynie w 2016 roku, zaś ostatnim docenieniem aktywności naukowo-organizacyjnej Instytutu, tym razem w środowisku międzynarodowym, było przyznanie organizacji corocznego Kongresu Central European Political Science Association w Olsztynie w 2020 roku (z powodu pandemii Covid-19 odbył się w 2021 roku).

Bibliografia

- Chazbijewicz, S., Chełminiak, M., Gajowniczek, T. (red.) (2013). *Prawica w Polsce i na świecie w XX i XXI wieku*. INP UWM.
- Chazbijewicz, S., Melnyk, M., Szulborski, K. (red.) (2006). *Dziedzictwo polsko-ukraińskie*. INP UWM.
- Decyzja Nr 193/2020 Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 1 grudnia 2020 roku w sprawie powołania Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji na okres do 31 grudnia 2021 r. <https://bip.uwm.edu.pl/artykuly/decyzje-rektora/decyzje-rektora-193-2020>.
- Fijałkowska, B., Żukowski, A. (red.) (2002). *Unifikacja i różnicowanie się współczesnej Europy*. Elipsa.
- Filipkowski, J. (2014). *Alasdair MacIntyre i problem podstaw racjonalności polityki*. INP UWM.
- Forum Politologiczne* (2012). <http://www.uwm.edu.pl/inp/index.php/forum-politologiczne>.
- Gajowniczek, T. (2011). *Z dziejów Instytutu Nauk Politycznych*. W: J. Filipkowski, T. Gajowniczek, B. Kosiba, D. Radziszewska-Szczepaniak (red.) *Oblicze olsztyńskiej politologii*, t. 1 (s. 1–150). INP UWM.
- Gładkowski, K. (red.) (2003). *Świat po 11 września 2001 roku*. INP UWM.
- Gładkowski, K. (red.) (2014). *Problem stosunków polsko-niemieckich po traktacie z 1991 roku z perspektywy regionalnej*. INP UWM.
- Gładkowski, K., Gładkowska, E., Gajowniczek, T. (red.) (2018). *Stosunki polsko-niemieckie w ćwierćwiecze od podpisania Traktatu o dobrym sąsiedztwie: Polityka – historia – nauka*. INP UWM.
- Gładkowski, K., Gładkowska, E., Gajowniczek, T. (red.) (2018). *Stosunki polsko-niemieckie w ćwierćwiecze od podpisania Traktatu o dobrym sąsiedztwie: Kultura – oświata – gospodarka*. INP UWM.
- Gładkowski, K., Kurasz, I. (red.) (2018). *„Tutejsi” czy obcy? Niemcy w Polsce po 1945 roku*. INP UWM.
- Korzeniowski, R. (2018). *Wprowadzenie do międzynarodowych stosunków wojskowych*. INP UWM.
- Modzelewski, W.T. (2016). *Paradyplomacja regionów. Studium województw Polski Wschodniej*. INP UWM.
- Piotrowski, P. (2019). *Thatcherzyści i torysi. Spór wokół rządów Żelaznej Damy oraz ideologicznego oblicza brytyjskiego konserwatyzmu*. INP UWM.
- Politolodzy Europy Środkowej na UWM (2011). <http://www.uwm.edu.pl/egazeta/politolodzy-europy-srodkowej-na-uwm>.
- Politologia UWM doceniona! (2011). <http://www.uwm.edu.pl/inp/index.php/9-news/news/269-politologia-uwm-doceniona>.
- Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 17 grudnia 1996 r. Archiwum Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (dalej: AUWM) 922/1.
- Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 20 marca 2001 r. AUWM 1599/11.
- Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 24 września 2002 r. AUWM 1599/12.

- Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 18 lutego 2003 r. AUWM 1599/12.
- Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 15 kwietnia 2003 r. AUWM 1599/12.
- Uchwała Nr 50 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 28 marca 2003 roku w sprawie: zmian organizacyjnych na Wydziale Humanistycznym. http://stary_bip.uwm.edu.pl/index.php?ids=242.
- Uchwała Nr 109 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 28 listopada 2003 roku w sprawie: powołania nowego kierunku i specjalności oraz zmian w niektórych dotychczasowych kierunkach i specjalnościach kształcenia w Uniwersytecie. http://stary_bip.uwm.edu.pl/index.php?ids=247.
- Uchwała Nr 161 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 21 maja 2004 roku w sprawie: powołania nowych specjalności oraz zmian w dotychczasowych kierunkach i specjalnościach kształcenia w Uniwersytecie. http://stary_bip.uwm.edu.pl/index.php?ids=243.
- Uchwała Nr 185 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 23 września 2004 roku w sprawie: zmian organizacyjnych na Wydziale Humanistycznym. http://stary_bip.uwm.edu.pl/index.php?ids=244.
- Uchwała Nr 186 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 23 września 2004 roku w sprawie: zmian organizacyjnych na Wydziale Pedagogiki i Wychowania Artystycznego. http://stary_bip.uwm.edu.pl/index.php?ids=244.
- Uchwała Nr 187 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 23 września 2004 roku w sprawie: zmiany nazwy Wydziału Pedagogiki i Wychowania Artystycznego. http://stary_bip.uwm.edu.pl/index.php?ids=244.
- Uchwała Nr 212 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 3 grudnia 2004 roku w sprawie: zmian w dotychczasowych kierunkach i specjalnościach kształcenia w Uniwersytecie. http://stary_bip.uwm.edu.pl/index.php?ids=245.
- Uchwała Nr 71 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 28 kwietnia 2006 roku w sprawie: powołania nowego kierunku studiów i specjalności oraz zmian w dotychczasowych kierunkach i specjalnościach kształcenia w Uniwersytecie. http://stary_bip.uwm.edu.pl/index.php?ids=266.
- Uchwała Nr 166 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 27 kwietnia 2007 roku w sprawie powołania nowych kierunków i specjalności oraz zmian w dotychczasowych kierunkach i specjalnościach kształcenia w Uniwersytecie. http://stary_bip.uwm.edu.pl/index.php?ids=384.
- Uchwała Nr 18 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 19 września 2008 roku w sprawie zmiany nazwy Wydziału Nauk Społecznych i Sztuki. <http://bip.uwm.edu.pl/node/940>.
- Uchwała Nr 387 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 23 kwietnia 2010 roku w sprawie powołania nowych kierunków i specjalności oraz zmian w dotychczasowych kierunkach i specjalnościach kształcenia w Uniwersytecie. <http://bip.uwm.edu.pl/node/1679>.
- Uchwała Nr 231 Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 29 maja 2013 roku w sprawie utworzenia i likwidacji kierunków studiów oraz zmian

- w dotychczasowych kierunkach i specjalnościach kształcenia w Uniwersytecie. <http://bip.uwm.edu.pl/node/3262>.
- Ustawa z dnia 9 lipca 1999 r. o utworzeniu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Dz.U. RP 1999, Nr 69, poz. 762.
- Więclawski, J. (2014). *Teoria realizmu Hansa J. Morgenthaua: koncepcje, krytyka i znaczenie dla współczesnych stosunków międzynarodowych*. INP UWM.
- Wybitni polscy politolodzy u doktorantów na UWM w Olsztynie (2014). <http://www.uwm.edu.pl/inp/index.php/9-news/news/459-wybitni-polscy-politolodzy-u-doktorantow-na-uwm-w-olsztynie>.
- Załącznik do Protokołu Rady Wydziału Humanistycznego w dniu 14 września 2004 r. AUWM 1599/13.
- Zarządzenie Nr 29/2015 Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 14 kwietnia 2015 roku w sprawie uruchomienia kształcenia w języku angielskim na niestacjonarnych studiach doktoranckich, w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie naukowej: nauki o polityce. <http://bip.uwm.edu.pl/node/4647>.
- Zarządzenie Nr 116/2019 Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 19 grudnia 2019 roku w sprawie przekształceń na Wydziale Humanistycznym, Wydziale Nauk Społecznych, Wydziale Sztuki oraz Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. <https://bip.uwm.edu.pl/artykuly/zarzadzenia-rektora/zarzadzenia-rektora-116-2019/>.
- Zespół naukowo-badawczy (2017). <http://www.uwm.edu.pl/inp/index.php/badania?id=732>.
- Żukowski, A. (1999). *Systemy wyborcze. Wprowadzenie*. wyd. II poszerz. i uaktual. Wyd. UWM.
- Żukowski, A., Chełminiak M., Kotowicz W., Modzelewski, W.T. (2009). *Opinia na temat Studium zagospodarowania przestrzennego wzdłuż granicy polsko-rosyjskiej. Uwarunkowania rozwoju polskiej części obszaru przygranicznego*. Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie.
- Żukowski, A., Hartliński, M. (2019). *Digitalization and Political Science in Poland*. W: M. Kneuer, H. Milner (eds.). *Political Science in the Digital Age – Global Perspectives*. (s. 163–174). Boudrich Academic Press.
- Żukowski, A., Hartliński, M. (red.) (2017). *15 lat Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie*. INP UWM.
- Żukowski, A., Hartliński, M., Modzelewski, W.T. (red.) (2021). *Podstawowe kategorie nauk o polityce i administracji*. INP UWM.
- Żukowski, A., Hartliński, M., Modzelewski, W.T., Więclawski, J. (red.) (2015). *Podstawowe kategorie bezpieczeństwa narodowego*. INP UWM.
- Żukowski, A., Modzelewski W.T. (red.) (2016). *Kaliningrad: its internal and external issues*. INP UWM.
- Żukowski, A., Opara, S., Radziszewska-Szczepaniak, D. (red.) (2005). *Podstawowe kategorie polityki*. INP UWM.

From the history and the present of Olsztyn political science

Abstract

The article focuses on institutional and organisational changes concerning the formation of a political science centre in Olsztyn, the beginnings of which date back to the late 1960s. The activity of Olsztyn's political science is presented first of all through the prism of the activity of the Institute of Political Science of the Faculty of Social Sciences at the University of Warmia and Mazury in Olsztyn established in 2001. In connection with the organisational changes, the evolution of the teaching offer and the development of the academic staff is presented, among other things, through the obtained accreditations and the rights to grant academic degrees and titles. Significant attention was paid to international cooperation and publication and publishing activities. Issues of research activity and promotion of science are also covered, as well as scientific cooperation with students and political science involvement of secondary and primary school students.

Key words: political science, Institute of Political Science WNS UWM, research, international cooperation, scientific associations, promotion of science